

תורת החישוביות (236343) – בוחן אמצע

אביב תשע"ח

מרצה: פרופ' איל קושלביץ (אחראי).
מתרגלים: אוהד טלמון (אחראי), דוד נאורי, מיכל דורי, אבי קפלן, דור קצלניק.

הנחיות:

- הבחינה היא עם חומר סגור. חל איסור מפורש על החזקת אמצעי תקשורת נייד, דוגמת טלפון סלולרי, ברשות הנבחן בעת הבחינה.
- משך הבחינה – שעה. השתדלו לא להתעכב יתר על המידה על סעיף מסוים, כדי לצבור את מרב הנקודות בזמן העומד לרשותכם.
- לשימושכם מצורף למחברת זו דף עזר (בעמוד האחרון).
- אפשר להשתמש בכל כלי כתיבה, אולם אם הוא יהיה חלש מכדי להיקלט בסורק לא תהיה אפשרות לערער על הבדיקה.
- בשאלות בהן יש לתאר מכונת טיורינג, ניתן להסתפק בתיאור מילולי משכנע של אופן פעולת המכונה, ואין צורך להגדיר את פונקציית מעברים.
- מותר להשתמש בכל טענה שהוכחה בהרצאה או בתרגול, בתנאי שמצטטים אותה באופן מדויק, אלא אם נדרשתם במפורש להוכיחה.
- יש להוכיח כל טענה אחרת בה אתם משתמשים, אלא אם צוין במפורש אחרת.

בהצלחה!

1 סיבוכיות קולמוגורוב, 15 נק' (תרגול)

תזכורת: עבור $x \in \{0, 1\}^*$ סיבוכיות קולמוגורוב של x , תסומן ע"י $k(x)$, היא מספר המצבים המינימלי של מ"ט עם א"ב עבודה $\Gamma = \{0, 1, b\}$, שעל קלט ϵ פולטת את המחרוזת x . הוכיחו את הטענות הבאות:

1. הפונקציה $k(x)$ מלאה (7 נק')

2. הפונקציה $k(x)$ לא חסומה, כלומר לכל $c \in \mathbb{N}$ קיים $x \in \{0, 1\}^*$ כך שמתקיים $k(x) > c$ (8 נק')

2 סיווג שפות, 35 נק'

1. נסחו את משפט הרדוקציה ל-RE. (5 נק', הרצאה)

לכל אחת מהשפות הבאות קבעו האם היא ב-RE והאם היא ב-RE:

$$2. L_1 = \{ \langle M \rangle \mid \exists x, xx \in L(M) \} \text{ (10 נק', ש"ב)}$$

3. $\{ \langle M \rangle \mid \text{צעים } |\langle M \rangle| \text{ רצה פחות מ-} 10 \text{ נק', ש"ב} \}$ L_2

4. $\{ \text{קיים פולינום } P \text{ כך ש-} M \text{ עוצרת על כל קלט } w \text{ תוך } P(|w|) \text{ צעדים לכל היותר} \mid \langle M \rangle \}$ $L_3 =$ (10 נק', ש"ב)

3 אפיונים אלטרנטיביים של RE, 35 נק'

3.1 אפיון באמצעות מנייה

1. הוכיחו כי אם L לא ריקה, וקיימת פונקציה $f: \mathbb{N} \rightarrow L$ שהיא מלאה, על וניתנת לחישוב, אז $L \in \text{RE}$. (10 נק', ש"ב)

3.2 אפיון באמצעות מכונות א"ד

1. הוכיחו כי אם M היא מ"ט א"ד, אז $L(M) \in RE$. (15 נק', תרגול)

נאמר שמחרוזת s לא ריקה **ניתנת לייצור** ע"י מ"ט M , אם קיים $n \in \mathbb{N}$ וקיימים $x_1, \dots, x_n \in \{0, 1\}^*$ כך שמתקיים

$$f_M(x_1) f_M(x_2) \dots f_M(x_n) = s$$

כלומר, s ניתנת לייצור ע"י שרשור של פלטים של המכונה M . נגדיר את השפה השפה s ניתנת לייצור ע"י M $L = \{ \langle M \rangle, s \mid s \text{ ניתנת לייצור ע"י } M \}$.

2. הוכיחו כי $L \in \text{RE}$. (10 נק')

הערה: אין צורך להראות זאת בשתי דרכים כפי שנדרשתם בתרגיל הבית.

4 השפה $\overline{L_D}$, 15 נק' (הרצאה)

תזכורת: $\overline{L_D} = \{\langle M \rangle \mid \langle M \rangle \notin L(M)\}$

הוכיחו באופן מפורש (ללא שימוש בשפות אחרות) כי $\overline{L_D} \notin R$. יש להסביר כל מעבר בהוכחה.